

αράγκα

Σάββατο, 5 Μαΐου 2012

6:37 πμ

Λέξη του Βενετικού Ναυτικού ιδιώματος που πέρασε και στο Επτανησιακό ιδίωμα.

Η ορθή γραφή θα ήταν αρράγκα (αλλά ποιος ναυτικός ήξερε γράμματα εκείνο τον καιρό).

Andar a voga arrancata; Rancare; Arrancare, Vogare di forza. Detto figur., Sbuffare; Soffiare, Andar in collera. V. VOGAR nel terzo significato.

andar a voga arrancata Κωπηλατώ με δύναμη.

9321.722 [743]

arrancàre *prov. ranquejar zoppicare*
— Da RANCO (= *prov. RANC*) *zoppo* prefiss
la *partic. AD* (v. *Ranco*). — *Propr.* il Cam
minare che fanno in fretta gli zoppi
sciancati, quasi che si tirino e si trasci
chino dietro le anche; ma dicesi ancor
per similitudine dello Affaticarsi per cam
minare, Andare in fretta, non che dei le
gni a remi, quando si voga di forza, lo ch
trovasi espresso colla frase « Andare a vog
arrancata ». Però nel senso marinaresco
il vocabolo sembra al Littré piuttosto le
~~gato ad ANCA, che in marina vale ancora~~
la parte rotonda del bastimento, che da
fianco si estende alla parte di dietro, ma
ciò non può essere, a causa della *r* di *ad*
R-ancare; e piuttosto deve spiegarsi al
l'inchinarsi di chi voga di forza, che ri
corda l'arrancare dello zoppo. *Fig.* Affan
narsi, Angustarsi.
Deriv. Arrancàto.

ΣΗΜΑΣΙΑ: Πρόσω ολοταχώς.

Είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του ρυθμού κωπηλασίας. Το

νοούμενο ρήμα : κωπηλατείτε

[α βόγκα] αρράγκα[τα].

Προσταγή που ορίζει το ρυθμό της κωπηλασίας.

Το 239 το αναφέρει συχνά.

Έτρεχε τώρα μπρος - πίσω στο μακρόστενο πατάρι, πάνω από τα
ξουρισμένα κεφάλια των κατεργάρηδων, πού λάμνανε από πέντε στο
κάθε κουπί. Οι περισσότεροι από δαύτους βογάρανε πια σύμφωνα,
με τις σφυριξιές του κομίτο - ρεάλ. Οι ρέστοι ωστόσο
ξακολουθούσανε να λάμνουνε σαν πρώτα. Τούτο το κονφούζιο έκοβε
τούς δρόμους της γαλέρας, πού τ' απόνερα της, πίσω στη θάλασσα,
θυμίζανε τη ρότα της οχιάς. 'Η βουή του κουρασμένου τσούρμου όλο
και θέρειυε με τις βουρδουλιές. Κι ό κομίτο - ρεάλ, νευριασμένος,
φώναξε τότε στον α[ρ]γκουζίνο την προσταγή :

— Τις τάπεσ ^α κι **αράγκα** !

- α. Πώματα από φελλό που έκλειναν το στόμα των κωπηλατών για να μην ακούγονται οι φωνές τους και εμποδίζουν την μετάδοση των προσαγμάτων. Εύκολα μπορεί κανείς να φαντασθεί το μαρτύριο αυτών των ανθρώπων.

**ARRANCA! —Per far che i galeotti imprimes-
sero maggior forza ai remi.**

9301.520 [536]

9301 DIZIONARIO DI MARINERIA MILITARE TOM. I (A-L) :
ITALIANO FRANCESE E FRANCESE ITALIANO - BARONE GIUSEPPE
PARRILLI - NAPOLI - STABILIMENTO TIPOGRAFICO DI PASQUALE
AMBROSIO - 1866

13° ARRANCA !

Ed allora i marinaj, mantenendo la voga
lunga, spiegheranno la massima forza di che
son capaci. Indi per dare alquanto riposo ai
remiganti, si ordinerà :

14° VOGA ADAGIO !

Immersi i remi a poca distanza verso pro-
ra ne vengono tirati i gironi lentamente. Po-
scia volendo far riprender lena ai remiganti,
si comanderà di bel nuovo :

15° LEVA REMI !

Screen clipping taken: 21/5/2012 5:30 πμ

9301,457 [468]

rànco (nel Redi) *dial. venez. ranco; a
fr. ranc; cat. ranco; sp. renco*: dall'*ant
alt. ted. RANK storto, curvo* [che confronta
col *mod. Ranke viticcio, Ränke raggiri*
dalla stessa radice di *RING circolo, anello*
ringen girare, torcere (v. *Arringo* e cfr
Rancio). Altri erroneamente lo collega ad
ANCA, comparandolo col *ted. HINKEN zop-
picare* (v. *Ancare*).

Dicesi di Chi per avere le gambe torte
cammina affaticandosi; *sinonim.* di Zoppo
Sciancato.

Deriv. *Rancàre e Arrancàre, Ranchettàre e Ar
ranchettàre* ⇒ zoppicare.

Screen clipping taken: 1/6/2012 7:14 πμ

Στη Βενετσιάνικη διάλεκτο ranco (αρχ Γαλλικά ranc,

Καταλανικά ranco, Ισπανικά renko, αρχαία Γερμανικά RANK:
σημαίνει εστραμμένος, στριμμένος, καμπύλος, RANKE
βιδωμένος. Ομόρριζο με το RING δακτυλίδι.

Συνδέεται με την στάση και την μανία στις κινήσεις (πβλ.
βιδωμένος, μου τη βίδωσε, κάποια βίδα του έστριψε).

Επομένως η σημασία του κωπηλατώ **αράγκα** είναι κωπηλατώ
μανιασμένα, πάση δυνάμει, ολοταχώς.

ΣΥΝΩΝΥΜΑ

Πρόσω ολοταχώς

ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΝ ΣΧΟΛΙΟ

Mazza a arancare σημαίνει το ξυλο, το στειλιάρι που επιταχύνει και μεταφορικά
κάθε πράγμα που επισπευδει δολιως κατι που επιδιωκει ο χρήστης, αυτος που κανει
ματσαράγκες.

ματσαράγκα (η) (οικ.) η απάτη συν. κατεργαριά, μπαγαποντιά, λοβιτούρα.

Επίσης ματσαραγκιά. - ματσαράγκας (ο).

[ETYM. < ιταλ. mazzera (με αφομοίωση)

Που όμως σημαίνει κυριολεκτικά ένα εργαλείο ιδοπεδωσης του εδάφους που δυσκολα
σχειζεται με την κατεργαρια και που οι ιδιοι οι Ιταλοι δεν το χρησιμοποιουν
μεταφορικως.

< *mazacagare < μγν. λατ. mazacara

171

Όμως κ. Μπαπινιώτη το ουσιαστικο mazzera ελλειπει από τα λεξικα μονο το
"Elenco degli alunni esciti dalla Scuola di Pisa .. [1850-95]" μας λειει ότι mazacara θα πει

λουκάνικο!